

OSUDY LIDÍ - OSUDY ANDĚLU

Hans-Werner Schroeder

Zatím jsme se při naší snaze uchopit podstatu andělů zabývali třemi aspekty: Jejich *bytostí*, která žije bezprostředně z „dechu věčnosti“, a proto není vystavena výkyvům a omezenému horizontu okamžiku. Jejich *vědomím*, které, neomezeno pozemským, musí být nutně pronikavé a všeobsáhlé. A jejich *konáním*, které tvořivě a podnětně působí do lidského nitra i do světa. V obraze *křídel* jsme mohli nahlédnout něco z rozmachu a věčného zakotvení andělů. V obraze mnoha *očí* na jejich křídlech jsme stáli před jejich silou vnímání a vědomí nesrovnatelně převyšující lidské možnosti. Jako *hudebníky* jsme je viděli při jejich rozvíjení světového vývoje jako smysluplné kosmické symfonie.

Nyní chceme poukázat na jiný aspekt andělského bytí, který není vyjádřen obrazem, který ale jako lidé zachycujeme v termínu „anděl strážný“: vztah anděla k člověku.

Již jsme zmínili, že vědomí anděla (máme nyní na mysli bytost stojící bezprostředně nad člověkem, tedy říší tvořící nejnižší z devíti hierarchií) se obrací především k osudu jemu svěřeného člověka. V některých okamžicích života může něco z toho pronikat do našeho vnímání, když tušíme: Doprovází nás vyšší moudrost, obklopuje nás vyšší - nesentimentální a o to pravdivější - láska. Myšlenka, že každý člověk má svou andělskou bytost, svého anděla strážného, kterému je svěřen, byla ve starých dobách proto tak živá, protože odpovídá něčemu reálnému a jako taková - až do vlastního vnímání - byla zažívána. Jedním z nejkrásnějších dokladů je starozákonní kniha Tobiáš, ve které se vypráví o zjevení archanděla Rafaela, který, nejprve nepoznán, provází mladého Tobiáše skrze všechna nebezpečí dlouhé cesty.

V Novém zákoně mluví sám Kristus o andělech jednotlivých lidí, když říká o dětech: „...jejich andělé v nebesích neustále hledí na tvář mého nebeského Otce.“ (Mt 18,10)

I v antickém Řecku se setkáváme s podobnými zkušenostmi: Sókratés mluví o svém „daimoniu“, svém „géníu“, jehož napomenutí mohl zažít v určitých okamžicích svého osudu. Také dnes se najdou lidé, kteří spatřili obraz svého anděla nebo jej jinak vnímali a kteří mají zřetelné konkrétní vědomí jeho přítomnosti.

Nikdo to ovšem nedokázal vyjádřit tak jako Christian Morgenstern:

Ó moudrá moci, moje vyšší já,	snad často klnul jsem Ti jako bloud?
jež utrpením žití mého	To bylo dětské odmlouvání!
mne vedeš, aby došla svého	Zrak muže zralý bez váhání
tak nejlepšího cíle cesta má, -	má sílu s díky k Tobě pohlédnout.

přeložil Milan M. Horák

Později bude ještě řeč i o tom, jak může moderní člověk opět zažívat něco z působení andělů ve svém osudu. Nejprve se ale budeme zabývat tím, co spojení s konkrétním pozemským člověkem může znamenat pro prožívání samotného anděla.

Spojení našeho anděla s námi je bytostné, existenciální. Jeho důsledkem je, že kamkoliv se hneme, cokoliv konáme, doprovází nás nesobecké, nadosobní vědomí anděla. Již jsme se pokusili popsat, jak pohled našeho anděla v úplnosti nahlíží náš pozemský osud, jak jsou naše zkušenosti, zážitky, osudové kroky stále v jeho vědomí do všech jednotlivostí v určitém druhu „vyšší vzpomínky“. Z tohoto nadhledu nás pak vede k takovému osudu, který potřebujeme. Co dělá anděl pro člověka, se odehrává především v oblasti osudu: vytváření a utváření toho, co člověka „potkává“. Vedení k těm událostem a lidským setkáním, které potřebujeme. Vnuknutí a inspirace nálad, myšlenek, „nápadů“ a volných hnutí, které vedou náš osud dále.

Bylo by chybou si přitom vytvářet strnulou představu osudu jako nějaké jednosměrky se zákazem odbočení vlevo i vpravo. Základem našich pozemských zážitků je sice rozhodnutí, které jsme před narozením učinili právě společně s naším osudovým průvodcem, s naším andělem. V něm také mohou být pevně obsaženy zásadní a nutné události našeho života, asi tak, jako může být první náčrt podkladem obrazu nebo jako si člověk před důležitým projektem dělá plán základních kroků. Ovšem *jak* bude osud v jednotlivostech probíhat, *jak* ho zvládneme, a ono zásadní, *zda* před některými nutnostmi neuhneme a nezabloudíme od toho, co bylo naším životním plánem - o tom rozhoduje jednotlivý člověk v průběhu vlastního života sám.

Anděl ovšem vidí, co by v každém dni mělo být pro nás tou důležitou událostí - na základě toho, co jsme dříve udělali a zažili. Musí napravovat a pomáhat tehdy, když nevyužijeme příležitosti, když se vydáváme oklikami. Jak často nám osud nabízí příležitosti, které neuchopíme nebo ani nezpozorujeme. Ze svého nadhledu a osudové moudrosti nám pak anděl vytváří nové možnosti, dokud konečně sami nepochopíme, co po nás osud chce, nebo dokud nás nějaká rána osudu „nevzpamatuje“.

To je první zásadní úloha andělů: Působí v tom, co se nám „přihodí“ a co nás „napadá“, a sice tak, aby se v tom projevil správné důsledky našich předchozích činů, někdy možná i z předchozích pozemských životů. Můžeme tušit, jaká nesmírná moudrost je k tomu potřeba, ale také, jaká obratnost v oblasti osudových sil je potřeba právě v naší chaotické době, aby se rozpletla nebo nově navázala vlákna osudu. S tím mohou mít dnes andělé „plné ruce“ práce.

S takovým vytvářením a utvářením osudu je ovšem spojeno ještě něco: nutná *spolu-účast* našeho anděla na všech našich krocích. Dokonce téměř jako sou-část všeho, čím naše bytí a chtění je. Bez toho, aby se anděl bytostně existenciálně spojil s konkrétním člověkem, bez toho, aby ho následoval na všech jeho cestách, až do propastí, kterými dnes tolik lidí prochází; bez toho by bylo možné jen zevní vedení a pomoc. Teprve tím, že se nad námi stojící anděl nechává „vtáhnout“ do toho, co je v nás, i s tím pod námi, s čím jsme spojeni, teprve tím vzniká intimní vnitřní vztah mezi člověkem a jeho andělem. Můžeme také cítit, že právě z této intimity bytostného vztahu vyplývá, že je vždy *jeden* anděl přiřazen *jednomu* člověku.

Vidíme, že osud andělů je tímto způsobem úzce svázán s osudem lidí. Andělé nežijí v nedotknutelných výšinách andělských světů - sklánějí se zároveň k nám, shýbají se, aby nám mohli sloužit, pomáhat a provázet nás. A tato služba, pomoc a doprovod jsou pro ně bezpochyby obětí, protože náš osud je dnes hluboko proniknut vášněmi i utrpením - elementy, které se musí andělům jevit nečisté a strastiplné, tak jako může ušlechtilému člověku působit utrpení konfrontace s „nízkým“ a podlým chováním.

Apoštol Pavel možná odkazuje právě na tento hluboký vztah mezi lidským a andělským osudem nejasnými slovy v 1. Korintským, kde říká, „že budeme soudit anděly“ (1K 6,3). Slovo „soudit“ může mít v řeckém originálu ještě význam „rozhodovat“. Takto přeložená by Pavlova slova poukazovala k hluboké osudové provázanosti lidí a andělů: Chování lidí rozhoduje konečně v hlubším smyslu i o osudu andělů. Tak úzce jsou lidé a andělé navzájem spojeni.

Friedrich Holderlin popsal ve své nejkrásnější básni bytí vyšších bytostí následovně:

Ve výši kráčíte světem
Po hebkých luzích, blažení duchové
Zářivé božské vánky
Zlehka vás hladí
Jak prsty Múzy
Posvátné struny.
Děcko dýchají bohové;
Cudně skryt
Ve skromně svinuté poupě
Kvete jim věčně
Tvořivý duch
A blažené oči
Hledí tichým
Věčným jasem

Hyperionova píseň v Hyperion aneb eremita v Řecku, v překladu Antonína Peška

Kouzlo těchto veršů nás může hluboce dojímat, a možná platí to, co Hölderlin říká o vyšších hierarchiích. *Andělé*, kteří nás provází, se ovšem podílejí na lidském osudu. Jejich cesta není „zbavena sudby“, a právě dnes dosahuje mnohé z tragiky našeho pozemského bytí do andělských říší. Andělé nemohou být lhostejní k tomu, co lidé na zemi činí. Vždyť jejich bytost je hluboce spojena s lidským osudem. Lidský osud se stává součástí osudu andělů. Kdo to pro svůj vlastní osud bere v potaz, učí se chovat ke svému andělu jiné pocity.